

Nationella prov gymnasieskolan: resultat Höstterminen 2013

UF0128

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde.....	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	2
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	3
A.8	Gallringsföreskrifter.....	3
A.9	EU-reglering.....	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	3
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering.....	5
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	5
B	Kvalitetsdeklaration	5
B.0	Inledning.....	5
B.1	Innehåll.....	5
1.1	Statistiska målstorheter.....	5
1.1.1	Objekt och population.....	5
1.1.2	Variabler.....	6
1.1.3	Statistiska mått.....	6
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	6
1.1.5	Referenstider.....	6
1.2	Fullständighet.....	7
B.2	Tillförlitlighet.....	7
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	7
2.2	Osäkerhetskällor.....	7
2.2.1	Urval.....	7
2.2.2	Ramtäckning.....	7
2.2.3	Mätning.....	7
2.2.4	Svarsbortfall.....	8
2.2.5	Bearbetning.....	8
2.2.6	Modellantaganden.....	9
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	9
B.3	Aktualitet.....	9

3.1	Frekvens	9
3.2	Framställningstid.....	9
3.3	Punktlighet	9
B.4	<i>Jämförbarhet och sammanvändbarhet.....</i>	<i>10</i>
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	10
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	10
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	10
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	<i>10</i>
5.1	Spridningsformer.....	10
5.2	Presentation	10
5.3	Dokumentation	11
5.4	Tillgång till primärmaterial	11
5.5	Upplysningstjänster.....	11

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Utbildning och forskning

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Skolväsende och barnomsorg

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS): Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Skolverket
Postadress: 106 20 Stockholm
Besöksadress: Fleminggatan 14
Kontaktperson: Christina Sandström
Telefon: 08-527 332 00
Telefax: 08-24 44 20
E-post: fornamn.efternamn@skolverket.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostersgatan 23
Kontaktperson: Robert Hansson
Telefon: 019-17 65 23
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Skolhuvudmän har skyldighet att lämna uppgifter enligt Skolverkets föreskrifter SKOLFS 2011:142, senaste ändring 2012:91.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Bevarandebehovet kan för närvarande inte bedömas och är under utredning.

A.9 EU-reglering

Statistiken berörs inte av någon EU-reglering.

A.10 Syfte och historik

Uppgifterna som samlas in i denna undersökning utgör en del av Skolverkets nationella uppföljningssystem för skolektorn. Syftet med uppföljningssystemet är att ge en samlad bild av skolans verksamhet och vara underlag för uppföljning och utvärdering på nationell och lokal nivå.

Gymnasieskolans nationella prov (kursprov) är obligatoriska prov. Resultaten från proven är ett av flera kvalitetsmått på utbildningen, lokalt och nationellt.

Uppgifter om kursprovsresultat har samlats in sedan 1998 i form av en urvalsundersökning där mellan 100-150 gymnasieskolor ingick i urvalet. Dessa insamlingar gjordes endast på vårterminen. Personnummer samlades in för första gången i urvalsinsamlingen vårterminen 2009, dessförinnan samlades ett löpnummer in för respektive individ. Sedan höstterminen 2011 är undersökningen en totalundersökning där resultat samlas in två gånger om året för samtliga prov som skrivs på höst- och vårterminen från alla gymnasieskolenheter.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken över resultat i nationella prov i gymnasieskolan används av Skolverket och Utbildningsdepartementet. Därutöver används uppgifterna av enskilda skolor, kommuner, företag, forskare och massmedia.

A.12 Uppläggnings och genomförande

Undersökningen genomförs två gånger om året. Referensperiod är de perioder under hösten (november-december) respektive våren (april-maj) då kursproven genomförs på skolenheterna. Varje kursprov ska genomföras på specifika provdatum som fastställs av Skolverket, men SCB samlar även in resultat från prov som skrivits i efterhand och från ersättningsprov.

I och med införandet av den nya skollagen och gymnasieskolan har det sedan höstterminen 2011 funnits elever både i den gamla gymnasieskolan (Lpf94) och i den nya (GY2011) i svensk gymnasieutbildning. I tidigare undersökningsomgångar har SCB därför samlat in resultat från alla prov som skrivits i både Lpf94 och GY2011. För höstterminen 2013 samlades för första gången provresultat in endast för prov skrivna i GY2011 i följande kurser:

GY 2011

Svenska 1
Svenska som andraspråk 1
Svenska 3
Svenska som andraspråk 3
Engelska 5
Engelska 6
Matematik 1A
Matematik 1B
Matematik 1C
Matematik 2A
Matematik 2B
Matematik 2C
Matematik 3B
Matematik 3C
Matematik 4

Uppgifterna samlas in från samtliga aktiva skolenheter med gymnasieutbildning. Uppgifterna samlas på individnivå (med personnummer) för alla prov som skrivits på skolenheten. En elev kan ha skrivit prov i flera olika kurser, och uppgifter samlas därför in för respektive kursprov. Uppgifter om vilka aktiva skolenheter med skolformen gymnasium som finns i Sverige, och därmed utgör insamlingsramen för undersökningen, hämtas från SCB:s skolenhetsregister.

Insamlingen av höstterminens kursprovsresultat genomförs genom att SCB skickar ut ett informationsbrev (s.k. missiv) med inloggningsuppgifter till berörda uppgiftslämnare i början av november. Med hjälp av dessa skickar sedan uppgiftslämnarna in efterfrågade uppgifter via SCB:s webbplats i form av en ifylld Excel-mall eller en textfil. Påminnelser skickas ut till dem som inte lämnar in uppgifter i tid och återkontakter tas med uppgiftslämnare under vintern och våren ifall kompletteringar behöver göras.

Huvudmännen får själva avgöra när under utbildningens gång som eleverna genomför kursproven i de berörda kurserna. Vilket gör att det finns skolenheter som inte genomfört några kursprov alls under höstterminen 2013. Från och med

vårterminen 2013 ska detta meddelas till SCB via en egen blankett på SCB:s webbplats, så att berörda skolenheter kan noteras och tas bort från urvalsramen.

När insamling och granskning är klar sammanställs uppgifterna till ett register av SCB som levereras till Skolverket och utgör grunden för statistiken. När statistiksammanställningen är granskad och klar publiceras statistiken på Skolverkets webbplats, www.skolverket.se.

A.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering sker.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga förändringar är planerade i nuläget.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

SCB deklarerar kvaliteten i statistiken enligt ett kvalitetsbegrepp som består av fem huvudkomponenter:

- (1) **Innehåll**, som framför allt gäller statistikens målstorheter.
- (2) **Tillförlitlighet**, som avser osäkerhetskällor och hur dessa påverkar statistiken.
- (3) **Aktualitet**, som omfattar tidsaspekter som spelar roll för hur väl statistiken beskriver nuläget.
- (4) **Jämförbarhet och sam användbarhet**, som avser möjligheter till jämförelser, över tiden och mellan grupper, samt till att använda statistiken tillsammans med annan statistik.
- (5) **Tillgänglighet och förståelighet**, som avser statistikens fysiska tillgänglighet och dess förståelighet.

För mer information om kvalitetsbegreppet för officiell statistik och en mer detaljerad redovisning av innebörden i de fem huvudkomponenterna, se rapporten *Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklaration av officiell statistik (MIS2001:1)* i serien *Meddelande i samordningsfrågor för Sveriges officiella statistik*. Publikationen finns på SCB:s webbplats.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

1.1.1 Objekt och population

Insamlingsobjekten i undersökningen är aktiva skolenheter som är verksamma inom skolformen gymnasieskola. Skolenheterna hämtas från SCB:s skolenhetsregister.

Populationen utgörs av samtliga prov som genomförts av eleverna vid de aktuella skolenheterna under referenstidpunkten.

Varje *prov* utgör ett målobjekt. En *individ(elev)* kan ha skrivit flera olika prov (i olika kurser) och finns i sådana fall kopplad till flera olika objekt.

1.1.2 Variabler

Variabler som redovisas i statistiken är:

- Elever med provbetyg
- Provbetyg
- Delprovsbetyg
- Genomsnittlig betygspoäng

I registret finns även uppgifter om skolidentitet, personnummer, kön, skolhuvudman, biologiska föräldrarnas högsta utbildningsnivå samt om eleven har svensk eller utländsk bakgrund.

1.1.3 Statistiska mått

Statistiken redovisas i antal och andelar.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas efter följande grupper:

- Huvudman
- Län
- Kommun
- Kommunalförbund
- Skolenhet
- Gymnasieprogram
- Kurs
- Delprov
- Kön
- Utländsk bakgrund
- Föräldrarnas utbildningsnivå

1.1.5 Referenstider

Referensperioden för objekt och insamlingsvariabler är höstterminen 2013. De sista proven (ordinarie provtillfälle) skrivs under december månad.

Referensperiod för variabler hämtade från *Utbildningsregistret* är vårterminen 2013.

Referensperiod för variabler hämtade från *Registret över totalbefolkningen* (RTB) är 30 september 2013.

1.2. Fullständighet

Undersökningen ger en god bild av resultaten i gymnasieskolans nationella kursprov. SCB samlar dock inte in fullständiga uppgifter om kursproven, för proven i svenska och engelska samlas exempelvis endast betyg per delprov in och inte uppgifter om poäng per delprov.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken över kursproven är totalräknad, vilket innebär att urvalsfel inte förekommer.

För att framställa det färdiga registret genomförs samkörningar med andra register för att framställa vissa variabler. Vid samkörningar beror kvaliteten även på det andra registret. Registret över kursprov samkörs med *Registret över totalbefolkningen* (RTB) och *Registret över befolkningens utbildning* (UERG) för att ta fram vissa bakgrundsvariabler. RTB håller hög kvalitet för samtliga folkbokförda personer medan UREG har visst partiellt bortfall för den utrikes födda befolkningen.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Statistik är totalräknad och därmed inte påverkad av urvalsfel.

2.2.2 Ramtäckning

Undersökningen har två objekt – ett insamlingsobjekt och ett målobjekt, se avsnitt 1.1.1 *Objekt och population*. Som ram för insamlingsobjekten används SCB:s skolenhetsregister vilket omfattar alla aktuella insamlingsobjekt (aktiva skolenheter med gymnasial verksamhet).

Någon egentlig ram för målobjekten finns inte pga. att det inte finns något regelverk som styr vilka nationella prov som ska genomföras vid skolenheterna vid en viss termin. Ramen kan därmed endast definieras utifrån om skolenheter som inte genomförde några prov under höstterminen 2013 anmäler detta till SCB. De skolor som inte meddelar detta kommer i undersökningen att redovisas som svarsbortfall, se vidare avsnitt 2.2.4 *Svarsbortfall*. Det finns dock inget som tyder på att övertäckningen skulle vara omfattande och därmed snedvridda statistiken på nationell nivå. För kommuner med bortfall bör man ta hänsyn till att en viss del av bortfallet egentligen är ramövertäckning.

2.2.3 Mätning

Uppgiftsinsamlingen genomförs främst via Excel-blanketter som tillgängliggörs via SCB:s insamlingssida och som fylls i av uppgiftslämnare. De mätproblem som uppstår i undersökningen består huvudsakligen i att uppgiftslämnarna

feltolkar instruktioner och definitioner. Registreringsfel i form av ogiltiga värden eller partiellt bortfall förhindras till stor del genom tvingande kontroller i samband med insamlingen av uppgifter.

Mätfel kan påverka de statistiska mått som redovisas så att de blir missvisande. De totala mätfelen för statistik över kursproven anses vara så pass små att statistiken på riksnivå inte påverkas, men på skolnivå kan olika mått bli missvisande om kursprovsresultaten har blivit redovisade på fel sätt. Det finns dock inget som tyder på att detta skulle medföra stora fel i statistiken.

2.2.4 Svarsbortfall

Svarsbortfall, vanligen förkortat till bortfall, uppstår när värde på en eller flera variabler i en undersökning inte kan hämtas in. Saknas alla värden för ett undersökningsobjekt är det frågan om *objektsbortfall*; saknas endast vissa värden handlar det om *partiellt bortfall*.

Objektsbortfall förekommer eftersom uppgiftslämnare inte lämnar in uppgifter om kursprovsresultat. Höstterminen 2013 rapporterade 22 skolenheter inte in resultat och lämnade heller inte besked att inga kursprov genomförts, vilket innebär att dessa utgör svarsbortfall. Bortfallet denna termin är dock det lägsta sedan undersökningen blev en totalundersökning.

Den exakta omfattningen av det *verkliga* objektsbortfallet är samtidigt svårt att beräkna. Det finns ingen reglering om när en skolenhet ska genomföra kursprov i en viss kurs vilket medför att det finns skolenheter som inte genomför några kursprov alls vissa terminer. Det gör att det blir mycket svårt att veta hur många prov i respektive kurs som *borde* rapporteras in från respektive skolenhet. Om SCB inte meddelas att inga prov har genomförts kommer dessa skolenheter felaktigt att ingå i svarsbortfallet när de istället borde ha tagits bort ur ramen. Svarsbortfallet blir därmed för stort. Det totala objektsbortfallet anses ändå vara så pass litet att det inte påverkar undersökningens tillförlitlighet på nationell nivå. Statistiken kan dock bli skev för enstaka kommuner eller skolenheter med få elever och stort objektsbortfall.

Partiellt bortfall till följd av att uppgiftslämnarna inte angett ett värde på en eller flera variabler stoppas i möjligast mån genom tvingande kontroller som finns inbyggda i insamlingssystemet. Partiellt bortfall förekommer också i de fall där matchning mot till exempel RTB eller UREG inte ger någon träff.

Partiellt bortfall är i de flesta fall mycket svårt att uppskatta eller mäta. Det partiella bortfallet bedöms dock vara tämligen litet och anses inte påverka statistiken nationellt.

2.2.5 Bearbetning

Bearbetningsfel är fel som kan uppkomma när man bearbetar det insamlade materialet, manuellt eller maskinellt. De bearbetningar som görs är bl.a. granskning och upprättning, matchning mot andra register, härledningar och aggregeringar och olika typer av beräkningar för att skapa presentationstabeller.

Risken för att bearbetningsfel som beror på den ”mänskliga faktorn”, t.ex. beräkningsfel, programmeringsfel eller systemfel, ska inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svår att beräkna. SCB arbetar kontinuerligt för att minimera riskerna för negativ inverkan på statistikens tillförlitlighet på grund av fel som beror på den ”mänskliga faktorn”, både förebyggande och genom snabba åtgärder när sådana fel upptäcks.

För vårterminens undersökning finns inga kända fel från bearbetningsfasen. Resultaten har kontrollerats och korrigerats under arbetets gång.

2.2.6 *Modellantaganden*

Inga andra modellantaganden görs än den metodik som redovisas ovan.

2.3 **Redovisning av osäkerhetsmått**

Osäkerhetsmått i vanlig mening i form av konfidensintervall beräknas inte eftersom det är en totalräknad studie. Inte heller några andra osäkerhetsmått beräknas.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningen genomförs två gånger per år, avseende de prov som skrivs på höstterminen respektive vårterminen.

3.2 Framställningstid

Framställningstiden, mätt från referenstid till publicering, är cirka 6 månader.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplan för Sveriges officiella statistik.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Undersökningen har varit förhållandevis stabil sedan den blev en totalundersökning höstterminen 2011, med snarlika insamlingsvariabler och värdemängder. Alla jämförelser med statistik innan höstterminen 2011 blir vanskliga eftersom undersökningen då endast avsåg ett mindre urval av skolor.

Att jämföra provresultat över tiden är också något osäkert eftersom kursproven i sig är unika för varje år och därmed kan variera i svårighetsgrad.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Prov skrivna i den gamla gymnasieskolan Lpf94 är inte jämförbara med prov skrivna i den nya gymnasieskolan GY2011, eftersom det rör sig om olika kurser, kursplaner och betygssystem.

Statistiken samlas i övrigt in på samma sätt med samma metodik och med samma definitioner för alla redovisningsgrupper, vilket borgar för att det råder full jämförbarhet mellan övriga redovisningsgrupper.

4.3 Sam användbarhet med annan statistik

Eftersom statistiken om kursprov redovisas på t.ex. kommunnivå, finns stor möjlighet att sam använda statistiken, t.ex. med annan statistik inom Skolverkets nationella uppföljningssystem. Den kan t.ex. användas tillsammans med betygsstatistik från andra undersökningar eller med statistik över elever och pedagogisk personal.

De register som ligger till grund för statistiken kan även samköras med andra register för att skapa ny statistik, då registret över kursproven innehåller personnummer.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken publiceras på skolverkets webbplats www.skolverket.se.

5.2 Presentation

Statistiken presenteras som Excel-tabeller. Statistiken finns också tillgänglig i Skolverkets webbdatabas SIRIS där egna uttag kan göras utifrån ett antal tillgängliga variabler, <http://siris.skolverket.se>.

5.3 Dokumentation

Statistikens kvalitet beskrivs i innevarande dokument, *Beskrivning av statistiken* (BaS). Detaljerad information om mikrodata beskrivs i *Dokumentation av mikrodata (MetaPlus)*. Dokumentationerna publiceras på SCB:s webbplats, www.scb.se/uf0128.

5.4 Tillgång till primärmaterial

SCB utför på beställning specialbearbetningar av primärmaterial.

5.5 Upplysningstjänster

För ytterligare upplysningar om statistiken, kontakta Skolverket på telefon 08-52 73 32 00 vx, skolverket@skolverket.se.

För information om specialbearbetningar av primärmaterial kontakta Statistiska centralbyrån: Robert Hansson, tfn 019-17 65 23, fornamn.efternamn@scb.se